

ikke vil være villig hertil, forekommer det mig at være i høj Grad et Indgreb i privatretlige Forhold. — Og jeg tror ikke, at den Bemærkning af min Forgænger vedrørende Skolefondene, som det ærede Medlem citerede, kunde anføres som Himmel til at gøre en saadan Operation, forudsat at Livrenteanstalten ikke frivillig gif ind paa en saadan Ordning, hvad jeg antager, at der ikke kan være Tale om. Jeg tror ikke, at man let kunde tænke sig, at Lovgivningsmagtens Faktorer skulde blive enige om en Foranstaltning, der med Høje — forekommer det mig — af Livrenteanstalten kan betragtes som et voldsomt Indgreb i rent privatretlige Forhold.

I øvrigt kan jeg naturligvis ikke have noget imod, at Tinget overvejer Sagen nærmere; men jeg tror blot ikke, at de Udveje, som bleve paaviste af ærede Medlemmer til at fritage Skolefonden, ere praktiske.

Rump: Jeg vil gerne erkende, at Forholdet med Hensyn til disse Lærere ikke er ganske det samme for Skolefondene og for Livrenteanstalten; men jeg kan dog ikke slaa mig til No ved den ærede Ministers Betragtninger over, at man ikke kan vælte Byrden af rent privatretlige Forhold over paa en Institution, som ikke er villig dertil. For det første er det jo saa, at denne Byrde ikke er af rent privatretlig Karakter, idet det er paabudt af Lovgivningsmagten at tegne disse Forsikringer. Selvfølgelig er dette stet af Hensyn, som interessere det offentlige, nemlig at Enker efter disse kommunale Embedsmænd kunne faa en nogenlunde tilfredsstillende Tilværelse. Forholdet er i Virkeligheden ikke af rent privatretlig Karakter, og saaledes er det heller ikke opfattet over for Livrenteanstalten. Man har ikke spurgt Livrenteanstalten om, hvor vidt den for Statsembedsmændenes Vedkommende vilde give dem de samme Naar uden Hensyn til deres Helbredsstilstand, idet tværtimod Lovgivningsmagten ligefrem har paabudt i Pensionsloven, at Livrenteanstalten skulde tage dem for de ordinære Præmier uden Hensyn til deres Helbredsstilstand. Heller ikke for 2 Naar siden betragtede man det som et privatretligt Forhold. Man paalagde jo den Gang Skolefondene mod deres Vilje ny Forpligtelser lige over for disse Lærere og deres Enker. Naar man spurgte de paagældende til Raads, maatte man dog antage, at man vilde have afviseret ved deres Svar; men da de saa sagde Nej, væltede man den Byrde over paa dem, at de skulde give Bonus, noget som ikke var hjemlet ved

det privatretlige Forhold, der var stiftet. Jeg siger ikke, at der stete noget Overgreb, selvfølgelig var Lovgivningsmagten berettiget dertil. Lovgivningsmagten støtter Skolefondene paa andre Maader og maatte være berettiget til til Gengæld at paalægge dem en eller anden Byrde; men det samme gælder med Hensyn til Livrenteanstalten, som spiller saa stor en Rolle netop paa Grund af den Støtte, den faar fra Statskassens Side. Man har her ikke gjort andet end at træffe den Ordning, som i og for sig var den naturlige. Hvis man ved Loven af 8de Marts 1856 i Stedet for at dele Lærerne i to Dele, hvoraf den ene faldt til Livrenten, den anden til Skolefondene, havde, lige som i Pensionsloven, henlagt alle de paagældende til Livrenteanstalten uden Hensyn til den forfættede Helbredsstilstand, vilde ingen have sagt noget der imod. Jeg kan derfor ikke se, at Livrenteanstalten, naar den den Gang begaaede Fejl nu redresseres, i Virkeligheden derved vilde lide et ubilligt Tab. Selvfølgelig vil det ikke ste uden forøget Udgift for Livrenteanstalten. Naar Skolefondene miste en Byrde, vil det blive en Udgift for Livrenteanstalten, men det er en Udgift, som falder ganske naturlig, og det er i fuld Konsekvens med hele den Ordning, som gælder for Livrenteanstalten, at den tager disse Lærere ganske paa samme Maade, som om Loven den Gang var bleven affattet paa den ene fornuftige Maade; jeg kan ikke se, at der kan rejses nogen afgørende Indvending imod mit Forslag. — Den højtærede Minister udtalte sin Forundring over, at man her rejste et Principspørgsmaal, men det er i Virkeligheden ikke at rejse et Principspørgsmaal. Efter at man tidligere havde forsøgt at faa Bonusloven for Lærerne igennem i Folketinget, men man der havde modsat sig den, og Loven saa blev forelagt Folketinget det næste Aar, fremdrog man den Bonusspørgsmaalet uvedkommende Tanke, at give Skolefondene en Vettelse ved at overføre Lærerne i Fremtiden paa Livrenteanstalten. Der er derfor ikke her Tale om noget egentlig nyt Princip, men kun Tale om yderligere at udvikle det Princip, som blev lagt til Grund for Loven af 1ste April 1891. Jeg tillod mig ved første Behandling af denne Sag for to Aar siden at henlede Opmærksomheden paa, at man i saa Henseende burde gaa videre end foreslaet af Regeringen. Jeg stal med den højtærede Formands Tilladelse oplæse nogle faa Linjer af, hvad jeg den Gang udtalte; jeg sagde: „Jeg stal tillade mig at hentyde til, at medens jeg ikke kan lade mig bestemme til at